Centrum Medycznego
Kształcenia Podyplomowego

PROGRAM KURSU DOSKONALĄCEGO DLA ASYSTENTEK STOMATOLOGICZNYCH

w ramach doskonalenia zawodowego

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Urszula Demkow
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

AKTUALIZACJA 2025

Warszawa 2025

Aktualizacja 2025 r.

Zmiany zostały przyjęte przez zespół ekspertów w składzie:

1. Mgr lic. hig. Jolanta Bartoszuk – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, Przewodnicząca Zespołu Ekspertów;
2. Mgr lic. hig. Paulina Mintzberg-Wachowicz – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
3. Dr n. med. Justyna Grudziąż-Sękowska – lekarz dentysta, przedstawiciel CMKP;
4. Mgr Urszula Blicharz – ekspert w obszarze metodyki i dydaktyki.

Aktualizacja 2025 r. dotyczy:

1. Kadry dydaktycznej

Zmieniono wymogi odnośnie stażu pracy kadry dydaktycznej do prowadzenia kursu:

- lekarz dentysta posiadający co najmniej 5 lat (było 10 lat) doświadczenia zawodowego,
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła studia w zakresie higieny dentystycznej lub na kierunku (specjalności) higiena dentystyczna (stomatologiczna), posiadająca co najmniej 8-letnie (było 10 lat) doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistki stomatologicznej,
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie higienistka stomatologiczna i uzyskała odpowiednio tytuł zawodowy w tym zawodzie albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy w zawodzie higienistka stomatologiczna oraz posiadająca co najmniej 10-letnie (było 15 lat) doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistka stomatologiczna w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych,
- asystentka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie asystentka stomatologiczna, posiadająca minimum 10-letnie (było 15 lat) doświadczenie zawodowe na stanowisku asystentki stomatologicznej w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych.

Minimalna liczba osób kadry dydaktycznej wynosi: 2 osoby spośród osób wymienionych w powyższych punktach, jedną z tych osób musi być lekarz dentysta.

2. Sprzętu dydaktycznego

W pkt. 1 i 2:

- uzupełniono zapis „*pracy ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki*” o „*lub pracę z zastosowaniem ssaka wolnostojącego*”.

Program kursu doskonalącego opracowali:

1. Dr n. o zdr. Danuta Kaczmarska – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia Higienistek Dentystycznych, Przewodnicząca Zespołu Ekspertów;
2. Dr n. med. Justyna Grudziąż-Sękowska – lekarz dentysta, przedstawiciel CMKP;
3. Dr n. biol. Ilona Rowińska – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia Higienistek Dentystycznych;
4. Mgr lic. hig. Jolanta Bartoszuk – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
5. Mgr lic. hig. Paulina Mintzberg-Wachowicz – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
6. Mgr Urszula Blicharz – ekspert w obszarze metodyki i dydaktyki.

A. Cel ogólny kształcenia

Kurs doskonalący w ramach doskonalenia zawodowego asystentek stomatologicznych ma na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy oraz umiejętności zawodowych niezbędnych do wykonywania zawodu asystentki stomatologicznej.

Szczegółowe cele kształcenia

1. Pogłębienie wiedzy dotyczącej najnowszej technologii i metod pracy stosowanych w stomatologii w zakresie sprzętu, materiałów oraz technik, które umożliwiają bardziej efektywne i bezpieczne przeprowadzanie zabiegów stomatologicznych.
2. Poszerzenie umiejętności praktycznych związanych z asystowaniem lekarzowi dentyście podczas różnych zabiegów w zakresie przygotowania narzędzi, a także organizacji pracy w gabinecie.
3. Doskonalenie umiejętności związanych z przestrzeganiem standardów bezpieczeństwa w gabinecie w zakresie sterylizacji narzędzi, kontroli jakości materiałów stomatologicznych, jak również procedur związanych z zarządzaniem odpadami medycznymi.
4. Pogłębienie wiedzy dotyczącej prowadzenia dokumentacji medycznej pacjentów i obsługi systemów informatycznych.

5. Rozwój kompetencji miękkich, takich jak: komunikacja z pacjentami, zarządzanie stresem, empatia oraz budowanie zaufania w relacjach z pacjentami i współpracownikami.
6. Zapoznanie z aktualnymi przepisami dotyczącymi pracy w gabinecie stomatologicznym, w tym normami prawnymi regulującymi kwestie higieny, ochrony zdrowia pacjentów oraz odpowiedzialności zawodowej.

B. Czas trwania kursu

Łączny czas trwania kursu wynosi 4 dni i obejmuje 32 godziny dydaktyczne wraz z zaliczeniem kursu.
Dziennie kurs powinien obejmować nie więcej niż 8 godzin dydaktycznych (1 godzina dydaktyczna = 45 minut). Kurs doskonalący może być realizowany w jednym bloku (4 dni) lub może być podzielony na dwie części, jednakże cały program kursu doskonalącego musi zostać zrealizowany w ciągu 30 dni od daty jego rozpoczęcia. Zajęcia praktyczne muszą stanowić minimum 50% czasu trwania kursu, przy czym forma realizacji w zakresie podziału godzin teorii i praktyki w poszczególnych dniach pozostaje w gestii organizatora kursu.

C. Sposób organizacji szkolenia

Kurs doskonalący mogą prowadzić podmioty, które uzyskały wpis na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia kursu doskonalącego, i spełniają warunki określone w ustawie o niektórych zawodach medycznych. Organizator kursu zobowiązany jest spełnić niżej przedstawione wymogi dotyczące kadry dydaktycznej, bazy dydaktycznej oraz sprzętu dydaktycznego.

- **Kadra dydaktyczna**

Osobami uprawnionymi do prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych podczas kursu doskonalącego są:

- lekarz dentysta posiadający co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego,
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła studia w zakresie higieny dentystycznej

lub na kierunku (specjalności) higiena dentystyczna (stomatologiczna), posiadająca co najmniej 8-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistki stomatologicznej,

- higienistka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie higienistka stomatologiczna i uzyskała odpowiednio tytuł zawodowy w tym zawodzie albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy w zawodzie higienistka stomatologiczna oraz posiadająca co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistka stomatologiczna w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych,
- asystentka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie asystentka stomatologiczna, posiadająca minimum 10-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku asystentki stomatologicznej w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych.

Minimalna liczba osób kadry dydaktycznej wynosi: 2 osoby spośród osób wymienionych w powyższych punktach, jedną z tych osób musi być lekarz dentysta.

- **Baza dydaktyczna**

Organizator kursu doskonalącego powinien dysponować:

- salą wykładową dla co najmniej 20 osób wyposażoną w urządzenia multimedialne lub platformą e-learningową zapewniającą realizację części teoretycznej kursu (w przypadku prowadzenia zajęć w trybie on-line),
- gabinetem stomatologicznym wyposażonym w unity lub
- salą szkoleniową wyposażoną w unity i stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych lub
- salą wykładowo - szkoleniową z możliwością wykorzystania typodontów lub fantomów.

Przy jednym stanowisku może szkolić się jednocześnie maksymalnie 3 uczestników kursu. Jako stanowisko rozumiane jest: unit stomatologiczny lub stanowisko do symulacji zabiegów profilaktycznych i leczniczych lub stanowisko w sali szkoleniowo - wykładowej z możliwością wykorzystanie typodontów lub fantomów (w ilości proporcjonalnej do liczby stanowisk).

- **Sprzęt dydaktyczny**

Organizator prowadzący kurs doskonalący zobowiązany jest do udokumentowania, że posiada wymaganą bazę dydaktyczną wyposażoną w sprzęt niezbędny do przeprowadzenia kursu doskonalącego, na który składają się poniższe:

1. **gabinet stomatologiczny wyposażony w:**
   1) co najmniej 1 unit do leczenia pacjentów z możliwością pracy zespołowej i symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych. Unit musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
      a) pracę w pozycji ergonomicznej,
      b) pracę ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki lub pracę z zastosowaniem ssaka wolnostojącego,
      c) możliwość ułożenia pacjenta (fantomu) odpowiednio do planowanego zabiegu,
      d) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
      e) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,
      f) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
      g) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez pacjenta (fantom) i operatora,
      h) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej;
   2) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
   3) szafki i pojemniki na materiały jałowe;
   4) zamykane pojemniki na odpady skażone i komunalne;
   5) pojemniki (boxy) na drobne narzędzia – końcówki do skalerów i piaskarek;
   6) wiadra pedałowe do segregacji odpadów;
   7) środki ochrony indywidualnej dla operatora i pacjenta;
   8) zestawy narzędzi do zabiegów profilaktycznych posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
   9) przykładowe narzędzia ortodontyczne, chirurgiczne, endodontyczne i protetyczne;
   10) zestaw materiałów jałowych do symulacji przygotowania pola operacyjnego oraz zabezpieczenia pacjenta przed zabiegiem chirurgicznym;
   11) zestaw formówek;
   12) zestaw do ręcznego usuwania złogów nazębnych;

13) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
14) krzesło dla operatora;
15) wanienki dezynfekcyjne z pojemnikiem perforowanym;
16) stanowisko do higienicznego mycia rąk;
17) preparaty dezynfekujące i myjące;
18) lampa polimeryzacyjna;
19) preparaty dezynfekujące i myjące;
20) podstawowe materiały i leki stosowane w stomatologii w gabinecie higieny i profilaktyki zdrowotnej;
21) asystor wyposażony w:
    a) zestawy materiałów i narzędzi jednorazowego użycia,
    b) pojemniki na leki, materiały opatrunkowe i materiały do wypełnień;

2. sala szkoleniowa wyposażona w unity i stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych:

1) co najmniej 1 unit do leczenia pacjentów z możliwością pracy zespołowej. Unit musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
    a) pracę w pozycji ergonomicznej,
    b) pracę ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki lub pracę z zastosowaniem ssaka wolnostojącego,
    c) możliwość ułożenia pacjenta (fantomu) odpowiednio do planowanego zabiegu,
    d) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
    e) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,
    f) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
    g) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez pacjenta (fantom) i operatora,
    h) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej,
2) stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych. Stanowisko musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
    a) możliwość ułożenia fantomu odpowiednio do planowanego zabiegu,
    b) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
    c) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,

d) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
e) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez operatora,
f) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej;

3) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
4) zestawy narzędzi do zabiegów posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
5) przykładowe narzędzia ortodontyczne, chirurgiczne, endodontyczne i protetyczne;
6) zestaw materiałów jałowych do symulacji przygotowania pola operacyjnego oraz zabezpieczenia pacjenta przed zabiegiem chirurgicznym;
7) zestaw formówek;
8) zestawy końcówek i piasków do piaskarki;
9) zestaw narzędzi do diagnozowania jamy ustnej;
10) zestaw sond periodontologicznych;
11) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
12) krzesło dla operatora;
13) szafki i pojemniki na materiały jałowe;
14) zamykane pojemniki na odpady skażone i komunalne;
15) wanienki dezynfekcyjne z pojemnikiem perforowanym;
16) stanowisko do higienicznego mycia rąk;
17) preparaty dezynfekujące i myjące;
18) pojemniki (boxy) na drobne narzędzia – końcówki do skalerów i piaskarek;
19) wiadra pedałowe do segregacji odpadów;
20) lampa polimeryzacyjna;
21) środki ochrony indywidualnej dla operatora;

3. sala wykładowo – szkoleniowa z możliwością wykorzystania typodontów lub fantomów wyposażona w:

1) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
2) stół, ławki lub inne stanowiska do symulacji;
3) biurko dla wykładowcy;
4) krzesło dla każdego uczestnika i wykładowcy;

5) zestawy narzędzi do zabiegów profilaktycznych posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
6) zestawy narzędzi do zabiegów posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
7) przykładowe narzędzia ortodontyczne, chirurgiczne, endodontyczne i protetyczne;
8) zestaw materiałów jałowych do symulacji przygotowania pola operacyjnego oraz zabezpieczenia pacjenta przed zabiegiem chirurgicznym;
9) zestaw formówek;
10) zestawy końcówek i piasków do piaskarki;
11) zestaw narzędzi do diagnozowania jamy ustnej;
12) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
13) preparaty dezynfekujące i myjące;
14) środki ochrony indywidualnej dla operatora;
15) lampa polimeryzacyjna.

D. Plan kształcenia

Lp.	Treści kształcenia	Liczba godzin teoretycznych	Liczba godzin praktycznych	Liczba godzin ogółem
1	Uwarunkowania prawne dotyczące zawodu asystentki stomatologicznej	1	-	1
2	Higiena i sterylizacja w gabinecie stomatologicznym	1	-	1
3	Asystowanie przy zabiegach z zakresu różnych specjalności stomatologicznych	2	1	3
4	Nowoczesne technologie w stomatologii	2	-	2

5	BHP w gabinecie stomatologicznym	1	1	2
6	Zasady pracy na 4 i 6 rąk z urządzeniami wspomagającymi precyzyjne widzenie	1	3	4
7	Charakterystyka chorób zawodowych i ryzyko zawodowe występujące na stanowisku asystentki stomatologicznej	1	1	2
8	Charakterystyka podstawowego instrumentarium przeznaczonego do specjalistycznych zabiegów stomatologicznych - specyfikacja, oznaczenie, ergonomia pracy	-	3	3
9	Aranżowanie pola widzenia w jamie ustnej pacjenta przez asystentkę do wybranych zabiegów	2	-	2
10	Poznanie procedur bezpieczeństwa i ergonomii na stanowisku pracy asystentki stomatologicznej	-	1	1
11	Przygotowywanie stanowiska pracy lekarza dentysty zgodnie z przepisami prawa i ergonomii oraz z uwzględnieniem określonych specjalności stomatologicznych	1	3	4
12	Przygotowywanie pakietów jałowych środków ochrony indywidualnej i akcesoriów jednorazowego użycia	1	-	1

13	Przeprowadzanie procesów dekontaminacji, skuteczne zapobieganie zakażeniom krzyżowym	-	3	3
Czas trwania zajęć dydaktycznych		**13**	**16**	**29**
Zaliczenie kursu		-	**3**	**3**
Ogółem czas trwania kursu		**13**	**19**	**32**

E. Treści kształcenia i oczekiwane wyniki kształcenia

1. Uwarunkowania prawne dotyczące zawodu asystentki stomatologicznej

1) Wprowadzenie do prawa medycznego.
2) Odpowiedzialność zawodowa.
3) Poufność i ochrona danych osobowych pacjentów.
4) Aktualizacje prawne.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) znajomości aktów prawnych regulujących pracę w ochronie zdrowia, w tym m.in. ustawy o niektórych zawodach medycznych, ustawy o ochronie zdrowia pacjenta i ustawy o działalności leczniczej, rozporządzenia w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne;
2) znajomości praw pacjenta m.in. takich jak prawo do informacji, wyrażenia zgody na zabieg, prywatności i ochrony danych osobowych;
3) znajomości obowiązków asystentki w ramach dbania o higienę, przestrzegania procedur oraz zachowania poufności danych pacjenta;
4) znajomości działań asystentki mających wpływ na bezpieczeństwo i komfort pacjenta;
5) znajomości zasad etyki zawodowej, w tym obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej i rodzaju informacji o pacjentach objętych tajemnicą zawodową,

szacunku dla pacjentów i współpracy z zespołem medycznym;

6) właściwego postępowania z danymi wrażliwymi.

2. Higiena i sterylizacja w gabinecie stomatologicznym

1) Podstawowe zasady higieny w gabinecie stomatologicznym.
2) Sterylizacja narzędzi i urządzeń stomatologicznych.
3) Zarządzanie odpadami medycznymi.
4) Monitorowanie i dokumentowanie procedur higienicznych.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) znajomości przepisów i norm dotyczących higieny pracy w gabinetach stomatologicznych, zasad zachowania czystości w przestrzeni roboczej, w tym regularnego mycia rąk, dezynfekcji powierzchni roboczych i urządzeń;
2) właściwego utrzymania higieny osobistej asystentek stomatologicznych, w tym dbania o czystość odzieży ochronnej, rękawiczek, masek i okularów ochronnych;
3) znajomości zasad zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym oraz drobnoustrojom, które mogą być przenoszone podczas zabiegów stomatologicznych;
4) znajomości szczegółowych zasad procesu sterylizacji oraz dezynfekcji narzędzi stomatologicznych, ich prawidłowego pakowania, temperatury i czasu działania autoklawu;
5) znajomości szczegółowych zasad i metod dezynfekcji pomieszczeń, mebli, sprzętu stomatologicznego i innych powierzchni mających kontakt z pacjentem;
6) szczegółowego omówienia metody dezynfekcji pomieszczeń, mebli, sprzętu stomatologicznego i innych powierzchni mających kontakt z pacjentem;
7) znajomości procedur kontroli, które zapewniają skuteczność procesów sterylizacji, w tym stosowanie wskaźników chemicznych i biologicznych;
8) klasyfikowania odpadów medycznych w gabinecie stomatologicznym, takich jak: odpady zakaźne, chemiczne, ostre i inne oraz ich prawidłowe przechowywanie i usuwanie;
9) segregowania odpadów w gabinecie, w tym używania odpowiednich pojemników i przestrzegania norm prawnych związanych z ich utylizacją;

10) prawidłowego dokumentowania procesu sterylizacji, monitorowania wyników kontroli jakości oraz zapisów na temat używania sprzętu ochronnego;
11) znajomości procedur dotyczących przeprowadzania audytów wewnętrznych, które pozwalają ocenić, czy procedury higieniczne i sterylizacyjne są przestrzegane zgodnie z normami.

3. Asystowanie przy zabiegach z zakresu różnych specjalności stomatologicznych

1) Zadania asystentki w zespole stomatologicznym.
2) Przygotowanie gabinetu do zabiegów stomatologicznych.
3) Asystowanie przy zabiegach w stomatologii zachowawczej i endodoncji.
4) Asystowanie przy zabiegach z zakresu pedodoncji.
5) Asystowanie przy zabiegach z zakresu chirurgii stomatologicznej.
6) Asystowanie przy zabiegach protetycznych.
7) Asystowanie przy zabiegach ortodontycznych.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) określenia roli asystentki stomatologicznej w różnych procedurach stomatologicznych, od przygotowania gabinetu po wspomaganie lekarza dentysty w trakcie zabiegu;
2) zasad przygotowania stanowiska pracy, w tym odpowiedniego ułożenia narzędzi, sprzętu oraz materiałów stomatologicznych w zależności od typu planowanego zabiegu stomatologicznego;
3) znajomości procedur związanych z przygotowaniem gabinetu do zabiegu – dezynfekcją powierzchni, narzędzi i urządzeń oraz wymogów sanitarno-epidemiologicznych dotyczących gabinetów stomatologicznych;
4) właściwego asystowania przy wypełnianiu ubytków, leczeniu kanałowym, zakładaniu wypełnień, usuwaniu próchnicy i innych zabiegach związanych z utrzymaniem zdrowia zębów;
5) pomocy przy zabiegach higienizacyjnych, takich jak usuwanie złogów nazębnych,

piaskowanie, leczenie chorób przyzębia wykonywanych przez lekarza dentystę;

6) znajomości specyfiki pracy z dziećmi, technikach uspokajania małych pacjentów, adaptacji procedur stomatologicznych do wieku i rozwoju dziecka;
7) właściwego asystowania przy leczeniu próchnicy u dzieci, zakładaniu wypełnień, usuwaniu mlecznych zębów, leczeniu kanałowym oraz profilaktyce (fluoryzacja, lakowanie);
8) wspierania lekarza dentysty przy usuwaniu zębów mądrości, resekcji korzeni, operacjach na tkankach miękkich jamy ustnej oraz innych zabiegach z zakresu chirurgii stomatologicznej;
9) przygotowania pacjenta do zabiegu chirurgicznego – monitorowanie stanu pacjenta podczas zabiegu;
10) właściwego asystowania przy wykonywaniu zabiegów protetycznych, takich jak: szlifowanie zębów pod stałe uzupełnienia protetyczne, pobieranie wycisków, cementowanie prac protetycznych, wykonywanie korekt uzupełnień protetycznych;
11) znajomości materiałów protetycznych używanych w gabinecie (np. kompozyty, porcelana, ceramika) i ich właściwości, pomoc w przygotowaniu odpowiednich materiałów;
12) właściwego asystowania przy procedurach zakładania aparatów stałych, zdejmowania aparatu oraz kontrolowania postępów leczenia;
13) właściwego asystowania przy przygotowywaniu wycisków, przycinaniu drutów ortodontycznych, a także monitorowanie stanu pacjenta.

4. Nowoczesne technologie w stomatologii

1) Wprowadzenie do nowoczesnych technologii stomatologicznych.
2) Digitalizacja w stomatologii.
3) Nowoczesne materiały stomatologiczne.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) znaczenia nowoczesnych technologii w stomatologii oraz ich wpływ na jakość i efektywność świadczonych usług dentystycznych;
2) podstaw digitalizacji procesów stomatologicznych, w tym obsługą oprogramowania

do planowania leczenia, tworzenia cyfrowych modeli i korzystania z systemów CAD/CAM;

3) odpowiedniego wyboru materiałów stomatologicznych, uwzględniając ich właściwości, zastosowania kliniczne oraz wpływ na zdrowie pacjenta.

5. BHP w gabinecie stomatologicznym

1) Podstawowe zasady BHP w gabinecie stomatologicznym.
2) Środki ochrony indywidualnej.
3) Bezpieczne zarządzanie narzędziami i materiałami.
4) Zapobieganie zakażeniom i kontrola zakażeń.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) wprowadzenia do pojęcia BHP i jego znaczenia w pracy w gabinecie stomatologicznym obejmujące:
   a) obowiązujące przepisy prawa dotyczące norm sanitarno-epidemiologicznych,
   b) zasady ochrony zdrowia w miejscu pracy,
   c) regulacje dotyczące przechowywania odpadów medycznych i substancji niebezpiecznych;
2) aseptyki i antyseptyki, czyli zasad zapobiegania wprowadzeniu patogenów do jamy ustnej pacjenta oraz do środowiska pracy;
3) zagrożeń związanych z chorobami zakaźnymi mogą wystąpić w gabinecie stomatologicznym (np. HIV, HCV, WZW) – jak chronić siebie i pacjentów przed zakażeniami oraz jak postępować w przypadku uszkodzenia skóry.

6. Zasady pracy na 4 i 6 rąk z urządzeniami wspomagającymi precyzyjne widzenie

1) Definicja i rola urządzeń wspomagających precyzyjne widzenie.
2) Zasady współpracy zespołu stomatologicznego w pracy na 4 i 6 rąk.
3) Synchronizacja pracy na 4 i 6 rąk.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) umiejętnego wykonywania efektywnych ruchów w ramach zespołu;
2) rozumienia roli każdego członka zespołu w kontekście pracy z urządzeniami wspomagającymi precyzyjne widzenie;
3) rozpoznawania urządzeń do precyzyjnego widzenia;
4) umiejętnego ustawienia i poprawnego przygotowania urządzeń do precyzyjnego widzenia.

7. Charakterystyka chorób zawodowych i ryzyko zawodowe występujące na stanowisku asystentki stomatologicznej

1) Choroby zawodowe asystentek stomatologicznych.
2) Warunki powstawania chorób zawodowych – czynniki ryzyka.
3) Podstawowe zasady bezpieczeństwa na stanowisku asystentki stomatologicznej.
4) Symptomy zagrożeń dla zdrowia występujące na stanowisku asysty.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) znajomości ryzykownych sytuacji prowadzących do występowania chorób na stanowisku asysty;
2) znajomości rodzaju chorób i przyczyn ich występowania;
3) kontroli wyników badań i wykonywania szczepień profilaktycznych;
4) dobierania środków ochrony indywidualnej adekwatnych do zagrożeń.

8. Charakterystyka podstawowego instrumentarium przeznaczonego do specjalistycznych zabiegów stomatologicznych – specyfikacja, oznaczenie, ergonomia pracy

1) Instrumenty do procedur leczniczych o odpowiednich parametrach.
2) Sekwencja czynności w podstawowych zabiegach specjalistycznych.

3) Zasady ergonomiczne w asystowaniu lekarzowi podczas zabiegów.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) właściwego rozmieszczenia instrumentów zgodnie z przydatnością i kolejnością użycia;
2) właściwego rozmieszczenia niezbędnych materiałów i dodatkowych akcesoriów w strefie asysty;
3) doboru ergonomicznej pozycji podczas asystowania.

9. Aranżowanie pola widzenia w jamie ustnej pacjenta przez asystentkę do wybranych zabiegów

1) Sposoby utrzymania optymalnego pola widzenia lekarza dentysty podczas leczenia chorób jamy ustnej.
2) Znajomość elementów unitu: ślinociągu, ssaka, dmuchawki do oczyszczania pola zabiegowego.
3) Metody utrzymania suchości pola operacyjnego poprzez izolację od wilgoci.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) organizacji stanowiska pracy asysty przy unicie i obsługi elementów urządzenia po stronie asysty;
2) określenia właściwego doboru końcówek ssaków i ślinociągu w zależności od wykonywanego zabiegu;
3) stosowania obu rąk do jednoczesnej obsługi ssaka i dmuchawki.

10. Poznanie procedur bezpieczeństwa i ergonomii na stanowisku pracy asystentki stomatologicznej

1) Znaczenie procedur bezpieczeństwa i ergonomii.
2) Ergonomiczne stanowisko pracy asystentki stomatologicznej.
3) Prawidłowa postawa ciała.

4) Ustawienie narzędzi i materiałów w zasięgu ręki do pracy z lekarzem.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) zapewnienia bezpieczeństwa własnego, pacjentów oraz innych pracowników w gabinecie stomatologicznym,
2) organizacji stanowiska pracy w sposób zapewniający komfort i zdrowie w trakcie wykonywania codziennych obowiązków;
3) odpowiedniego ustawienia sprzętu w celu zminimalizowania zmęczenia i ryzyka urazów.

11. Przygotowywanie stanowiska pracy lekarza dentysty zgodnie z przepisami prawa i ergonomii oraz z uwzględnieniem określonych specjalności stomatologicznych

1) Przepisy prawa (Prawa Pacjenta) odnośnie bezpieczeństwa pacjenta w gabinecie różnych specjalności.
2) Specyfika narzędzi i materiałów stosowanych w pracy lekarzy dentystów udzielających świadczeń pacjentom w różnym wieku.
3) Narzędzia do zaplanowanych zabiegów i asysty na 4 ręce stosowane podczas ich wykonywania.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) udzielania informacji pacjentowi i przekazywania zaleceń lekarza dentysty odpowiedniej specjalności;
2) specyfiki pracy lekarza dentysty różnych specjalności;
3) wykonywania zaleceń lekarza dentysty w czasie udzielania świadczeń przy leżącym pacjencie.

12. Przygotowywanie pakietów jałowych środków ochrony indywidualnej i akcesoriów jednorazowego użycia

1) Zestawy środków ochrony osobistej do zabiegów stomatologicznych.
2) Organizacja niezbędnych materiałów i środków zgodnie z procedurami.
3) Segregacja i utylizacja materiałów zużytych zgodnie z przepisami Sanepidu.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) określania parametrów czystości mikrobiologicznej pakietów;
2) określania materiałów medycznych do zastosowania w leczeniu stomatologicznym;
3) określania zestawów podstawowych akcesoriów do zabiegów stomatologicznych;
4) stosowania procedur Sanepidu odnośnie segregacji materiałów skażonych.

13. Przeprowadzanie procesów dekontaminacji, skuteczne zapobieganie zakażeniom krzyżowym

1) Zakres dekontaminacji w praktykach o podwyższonych wymaganiach czystości i jałowości.
2) Bezpieczne sposoby dekontaminacji.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) nazywania sprzętu do dekontaminacji w miejscu pracy i dobierania metod dekontaminacji do rodzaju skażenia;
2) dezynfekcji powierzchni mebli, szafek i urządzeń;
3) mycia sprzętu;
4) właściwego przygotowywania narzędzi i materiałów do sterylizacji zgodnie z obowiązującymi procedurami.

F. Zobowiązania organizatora kursu

Organizator kursu zobowiązany jest:

1) zapewnić odpowiednią kadrę dydaktyczną przygotowaną do prowadzenia zajęć

teoretycznych i praktycznych, obejmujących wymagane treści kształcenia;
2) zapewnić bazę dydaktyczną i wymagany sprzęt dydaktyczny niezbędny do przeprowadzenia kursu doskonalącego;
3) przygotować szczegółowy harmonogram zajęć teoretycznych i praktycznych na każdy dzień kursu;
4) opracować regulamin organizacyjny kursu doskonalącego;
5) uzyskać wpis na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia kursu doskonalącego dla asystentek stomatologicznych;
6) prowadzić imienną listę obecności uczestników i wykładowców kursu doskonalącego.

G. Realizacja zajęć kursu

1) Kurs jest realizowany stacjonarnie lub z wykorzystaniem narzędzi kształcenia na odległość.
   a) Część teoretyczna prowadzona jest stacjonarnie lub za pośrednictwem platformy e-learningowej z ograniczonym dostępem.
   b) Zajęcia praktyczne podczas kursu muszą być realizowane stacjonarnie. Przy realizacji części praktycznej zaleca się aby grupy ćwiczeniowe liczyły nie więcej niż 20 uczestników.
2) Organizator kursu zapewnia sprawną realizację zajęć teoretycznych i praktycznych zgodnie z opracowanym przez siebie, w formie pisemnej, szczegółowym harmonogramem zajęć kursu.
3) Harmonogram zajęć musi zawierać:
   a) tematy poszczególnych zajęć teoretycznych (wykładów) obejmujących wymagane treści kształcenia,
   b) tematy poszczególnych zajęć praktycznych (ćwiczeń/warsztatów) obejmujących wymagane treści kształcenia,
   c) datę oraz godziny przeprowadzenia poszczególnych zajęć w czasie wszystkich dni kursu,
   d) wykaz osób prowadzących poszczególne wykłady oraz zajęcia praktyczne,
   e) zaliczenie kursu.

4) Uczestniczenie w zajęciach przewidzianych w harmonogramie jest odnotowane w imiennej liście obecności uczestników kursu.
5) Organizator kursu wyznacza spośród kadry dydaktycznej kierownika naukowego kursu odpowiadającego merytorycznie za realizację kursu.

H. Ocena wiedzy i umiejętności praktycznych

1) Ocena zdobytej wiedzy i nabytych umiejętności praktycznych uczestników kursu doskonalącego dokonywana jest po zrealizowaniu wszystkich treści nauczania w jednej z wybranych form:
   a) sprawdzianu końcowego w formie pisemnej lub
   b) w przypadku kursów obejmujących co najmniej 50% zajęć praktycznych – sprawdzianu końcowego w formie praktycznej.
2) Sprawdzian końcowy przeprowadzany jest przez kierownika naukowego kursu lub pod jego nadzorem przez kadrę dydaktyczną prowadzącą kurs doskonalący.
3) W przypadku, gdy uczestnik kursu doskonalącego nie zda sprawdzianu końcowego lub z ważnych przyczyn losowych nie przystąpi do sprawdzianu końcowego, może przystąpić w innym terminie do sprawdzianu końcowego, wyznaczonym przez kierownika kursu.
4) Sprawdzian zaliczający kurs w formie pisemnej musi spełniać następujące warunki:
   a) składa się z co najmniej 30 pytań testowych, zamkniętych, każde z pięcioma odpowiedziami, w tym jedną prawidłową,
   b) do zaliczenia testu wymagane jest 75% prawidłowych odpowiedzi.
5) Sprawdzian końcowy w formie praktycznej musi spełniać następujące warunki:
   a) jest realizowany w sali ćwiczeniowej przy użyciu wymaganego sprzętu dydaktycznego,
   b) polega na wykonaniu 3 zadań (czynności) symulowanych z zakresu umiejętności praktycznych objętych programem kursu doskonalącego,
   c) do zaliczenia wymagane jest prawidłowe wykonanie co najmniej 2 zadań (czynności) symulowanych spośród 3 zadań wylosowanych przez zdającego.

I. Regulamin organizacyjny kursu

Organizator kursu opracowuje regulamin kursu, który określa:

1) organizację i przebieg kształcenia na kursie;
2) sposób oceny wiedzy i umiejętności praktycznych;
3) zakres praw i obowiązków kadry dydaktycznej;
4) zakres praw i obowiązków uczestników kursu.

O zasadach opisanych w wyżej wymienionym regulaminie uczestnicy kursu muszą być poinformowani najpóźniej w pierwszym dniu kursu.

J. Zalecana literatura

1. **Tytuł:** Atlas. Techniki Pracy na cztery ręce w stomatologii ogólnej
   Autor: pod red. M. Bladowskiego
   Wydawnictwo: Euro-Direct-Media
   Rok wydania: 1999

2. **Tytuł:** Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych
   Autor: red. naukowa Z. Jańczuk
   Wydawnictwo: Wydawnictwo Lekarskie PZWL
   Rok wydania: 2024

3. **Tytuł:** Profilaktyka profesjonalna w stomatologii
   Autor: Z. Jańczuk
   Wydawnictwo: Wydawnictwo Lekarskie PZWL
   Rok wydania: 2001

4. **Tytuł:** Zasady pracy przy leżącym pacjencie Kompendium praktyki stomatologicznej
   Autor: Z. Jańczuk, M. Bladowski
   Wydawnictwo: Kwintesencja
   Rok wydania: 2006

5. **Tytuł:** Profilaktyka i ergonomia stomatologiczna – wybrane zagadnienia
   Autor: red. M. Tanasiewicz
   Wydawnictwo: Elamed
   Rok wydania: 2023

6. **Tytuł:** Zasady pracy w gabinecie stomatologicznym
   Autor: K. Chmiel, M. Szymańska - Sowula
   Wydawnictwo: EDICON
   Rok wydania: 2016

7. **Tytuł:** Dekontaminacja wyrobów medycznych. Kompendium
   Autor: Polskie Stowarzyszenie Sterylizacji medycznej
   Wydawnictwo: Edra Urban & Partner
   Rok wydania: 2023

Pozostałe źródła wiedzy:

1. Asystentka i Higienistka Stomatologiczna, wyd., AS Media, Katowice, kwartalnik